

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4273/2568

นาง อ. โจทก์ นาย ก. ในฐานะส่วนตัวและในฐานะผู้จัดการมรดกของนาย ฮ. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1599, ป.พ.พ. มาตรา 1612, ป.พ.พ. มาตรา 1629, ป.พ.พ. มาตรา 1719, ป.พ.พ. มาตรา 1750, ป.วิ.พ. มาตรา 142

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้ ฮ. ผู้เป็นบิดามีคำสั่งเสียก่อนถึงแก่ความตายยกทรัพย์มรดกที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของ ฮ. ให้แก่จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 1 ไม่ได้รับทรัพย์มรดกของ ล. ผู้เป็นมารดา โดยเคยบอกแก่โจทก์ว่าจำเลยที่ 1 จะรอรับทรัพย์มรดกของ ฮ. ก็ตาม แต่ ฮ. ถึงแก่ความตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์มรดกให้แก่ผู้ใด ดังนั้น ทรัพย์มรดกทั้งหมดย่อมตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมทุกคนตาม ป.พ.พ. มาตรา 1599 และมาตรา 1629 ประกอบกับมาตรา 1719 บัญญัติว่า "ผู้จัดการมรดกมีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็น เพื่อให้การเป็นไปตามคำสั่งแจ้งชัดหรือโดยปริยายแห่งพินัยกรรม และเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดก" ดังนั้น จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของ ฮ. มีหน้าที่ต้องแบ่งปันทรัพย์มรดกให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ป.พ.พ. มาตรา 1750 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การแบ่งปันทรัพย์มรดกนั้น อาจทำได้โดยทายาทต่างเข้าครอบครองทรัพย์สินเป็นส่วนสัด หรือโดยการขายทรัพย์มรดกแล้วเอาเงินที่ขายได้มาแบ่งปันกันระหว่างทายาท" และวรรคสอง บัญญัติว่า "ถ้าการแบ่งปันมิได้เป็นไปตามวรรคก่อน แต่ได้ทำโดยสัญญา จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ เว้นแต่จะมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบหรือตัวแทนของฝ่ายนั้นเป็นสำคัญ ในกรณีเช่นนี้ให้นำมาตรา 850, 852 แห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยประนีประนอมยอมความมาใช้บังคับโดยอนุโลม" แม้จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกเป็นผู้ครอบครองทรัพย์มรดก แต่โจทก์พักอาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ 100 ซึ่งตั้งอยู่ในที่ดินส่วนหนึ่งของโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่แสดงว่า ก่อนจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของ ฮ. จดทะเบียนโอนทรัพย์มรดกเป็นของจำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัวนั้น จำเลยที่ 1 ครอบครองทรัพย์มรดกที่ดินทั้งแปลงของ ฮ. แทนทายาทโดยธรรมทุกคนของ ฮ. หากใช่เป็นการครอบครองทรัพย์มรดกของ ฮ. ในฐานะส่วนตัวแต่อย่างใดไม่ การครอบครองทรัพย์มรดกของจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของ ฮ. ก่อนจดทะเบียนโอนเป็นของจำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัว จึงไม่ใช่การแบ่งปันทรัพย์มรดกโดยทายาทต่างเข้าครอบครองทรัพย์สินเป็นส่วนสัด ส่วนการที่โจทก์ได้รับมรดกของ ล. ผู้เป็นมารดาไปแล้ว โดยจำเลยที่ 1 ไม่ได้รับมรดกของ ล. ก็เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกและทายาทโดยธรรมของ ล. กับทายาทโดยธรรมคนอื่นของ ล. เมื่อทายาทโดยธรรมของ ฮ. ทุกคนไม่ได้มีการทำสัญญาแบ่งปันทรัพย์มรดกกันไว้ ตามมาตรา 1750 วรรคสอง และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า โจทก์ถูกตัดมิให้รับมรดก หรือโจทก์แสดงเจตนาสละมรดกไว้โดยชัดแจ้งเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือทำเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1612 ดังนั้น โจทก์ซึ่งเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของ ฮ. จึงเป็นผู้สืบสันดานซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมลำดับที่ 1 ตามมาตรา 1629 (1) ย่อมมีสิทธิได้รับทรัพย์มรดกของ ฮ. เมื่อจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของ ฮ. จดทะเบียนโอนทรัพย์มรดกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และเลขที่ 76750 ให้แก่จำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัวแต่ผู้เดียวในฐานะ

ทนายทนายธรรมคนหนึ่ง แล้วจำเลยที่ 1 จดทะเบียนยกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 ให้แก่จำเลยที่ 2 โดยเสนหา และจดทะเบียนยกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 76750 ให้แก่จำเลยที่ 3 โดยเสนหา โดยโจทก์ซึ่งเป็นทนายทนายธรรมคนหนึ่งของ ฮ. มิได้รู้เห็นยินยอมด้วย จึงเป็นการกระทำโดยปราศจากอำนาจ ไม่มีผลผูกพันโจทก์ และเมื่อจำเลยที่ 1 ไม่มีอำนาจที่จะนำทรัพย์มรดกคือที่ดินพิพาทซึ่งจะต้องนำมาแบ่งปันให้แก่โจทก์ซึ่งเป็นทนายทนายธรรมคนหนึ่งของ ฮ. ด้วยไปยกให้แก่ผู้ใด ดังนั้น จำเลยที่ 2 และที่ 3 ซึ่งเป็นผู้รับการยกให้จากจำเลยที่ 1 ก็ไม่อาจได้ไปซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์มรดกที่ดินพิพาท โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมดังกล่าวได้ ไม่ใช่เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ทรัพย์มรดกที่ดินพิพาทเป็นของ ฮ. ผู้ตายซึ่งมีทนายทนายธรรมที่ยังมีชีวิตอยู่ 4 คน รวมทั้ง ค. ทนายทนายธรรมของ ฮ. ซึ่งถึงแก่ความตายไปก่อน ฮ. แต่ยังมีผู้สืบสันดานที่มีสิทธิรับมรดกแทนที่ ค. และโจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการจดทะเบียนโอนทรัพย์มรดกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และเลขที่ 76750 ระหว่างจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของ ฮ. กับจำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัว กับนิติกรรมการให้โดยเสนหาที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และเลขที่ 76750 ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 และระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 3 ตามลำดับ โดยไม่ปรากฏว่าทนายทนายธรรมที่ยังมีชีวิตอยู่ รวมทั้งผู้รับมรดกแทนที่ ค. ซึ่งเป็นทนายทนายธรรมที่ถึงแก่ความตายไปก่อนจำมรดกประสงค์จะขอให้เพิกถอนนิติกรรมดังกล่าวด้วย การฟ้องคดีของโจทก์จึงเป็นการใช้สิทธิเพื่อประโยชน์แก่โจทก์เพียงคนเดียวเท่านั้น ต้องเพิกถอนนิติกรรมการจดทะเบียนโอนทรัพย์มรดก และนิติกรรมการให้โดยเสนหาเฉพาะส่วนของโจทก์เพียง 1 ใน 5 ส่วนเท่านั้น

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนทรัพย์มรดกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 และเลขที่ 32704 ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 76750 ระหว่างจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายฮอง กับจำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัว เพิกถอนนิติกรรมการโอนให้ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 และนิติกรรมการโอนให้ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 76750 ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 3 โดยให้จำเลยทั้งสามเป็นผู้เสียค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย และให้จำเลยทั้งสามส่งมอบโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 และเลขที่ 32704 และโฉนดที่ดินเลขที่ 76750 ให้แก่โจทก์ หากจำเลยทั้งสามไม่ปฏิบัติตาม ขอให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสาม จำเลยทั้งสามให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนทรัพย์มรดกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 76750 ระหว่างจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายฮอง กับจำเลยที่ 1 ในฐานะทนายทนายธรรม เพิกถอนนิติกรรมการโอนให้ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 และเพิกถอนนิติกรรมการโอนให้ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 76750 ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 3 ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยทั้งสามอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติได้ว่า โจทก์และจำเลยที่ 1 เป็นบุตรของนายฮองกับนางละออ บิดามารดาจดทะเบียนสมรสเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2515 นางละออเป็นบุตรของนางแซ นางแซเป็นบุตรของ

นางรุ่ง โจทก์และจำเลยที่ 1 มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 8 คน คือ นายประคอง นายแดง จำเลยที่ 1 นางสาววิรงรอง โจทก์ นายอโนทัย นายอาคม และนายประสาร แต่นายประคอง นายแดง นายอโนทัย และนายอาคมถึงแก่ความตายไปก่อนนายฮองและนางละออ โดยนายประคองถึงแก่ความตายเมื่อใดไม่ปรากฏชัด นายแดงถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2539 นายอโนทัยถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2537 และนายอาคมถึงแก่ความตาย เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2534 นายประคอง นายอโนทัย และนายอาคมไม่มีผู้สืบสันดาน ส่วนนายแดงมีผู้สืบสันดาน 2 คน คือ นายสถาพร และนางสาวพรรณิ จำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นบุตรของจำเลยที่ 1 เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2547 นางละออถึงแก่ความตาย วันที่ 4 ธันวาคม 2549 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งจำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของนางรุ่ง นางแซ และนางละออ วันที่ 18 มกราคม 2550 จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางละออจดทะเบียนโอนทรัพย์สินมรดกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 23863 และเลขที่ 25479 ให้แก่โจทก์ แล้วจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางละออยังจดทะเบียนโอนทรัพย์สินมรดกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 26362 และโฉนดที่ดินเลขที่ 65670 ให้แก่นายประสาร วันที่ 7 มิถุนายน 2564 โจทก์ขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 23863 ให้แก่นางสายหยุด วันที่ 3 มิถุนายน 2551 จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางละออจดทะเบียนโอนทรัพย์สินมรดกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 76236 ให้แก่โจทก์ วันที่ 6 กันยายน 2547 โจทก์รับโอนทรัพย์สินมรดกของนายอโนทัย เป็นที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32851 ต่อมาวันที่ 22 กันยายน 2551 โจทก์จดทะเบียนให้ที่ดินแปลงดังกล่าวแก่นายประสาร วันที่ 11 มกราคม 2552 จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางรุ่งขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 80736 ให้แก่โจทก์ นอกจากนี้ นางสาววิรงรองได้รับทรัพย์สินมรดกของนางละออเป็นที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 79650 ส่วนจำเลยที่ 1 ไม่ได้รับทรัพย์สินมรดกของนางละออ วันที่ 18 พฤษภาคม 2564 นายฮองถึงแก่ความตาย วันที่ 20 กรกฎาคม 2564 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งจำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของนายฮองผู้ตาย นายฮองมีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 พร้อมสิ่งปลูกสร้างบ้านเลขที่ 100 และเลขที่ 101 หมู่ที่ 2 ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 76750 โจทก์พักอาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ 100 หมู่ที่ 2 ส่วนบ้านเลขที่ 101 หมู่ที่ 2 เป็นบ้านของจำเลยที่ 1 วันที่ 8 ตุลาคม 2564 จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายฮองจดทะเบียนโอนทรัพย์สินมรดกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และเลขที่ 76750 ให้แก่จำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัว แล้วจำเลยที่ 1 จดทะเบียนยกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 ให้แก่จำเลยที่ 2 โดยเสนาหา และจดทะเบียนยกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 76750 ให้แก่จำเลยที่ 3 โดยเสนาหา คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า แม้นายฮองมีคำสั่งเสียก่อนถึงแก่ความตายยกทรัพย์สินมรดกที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของนายฮองให้แก่จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 1 ไม่ได้รับทรัพย์สินมรดกของนางละออโดยเคยบอกแก่โจทก์ว่า จำเลยที่ 1 จะรื้อรับทรัพย์สินมรดกของนายฮองก็ตาม แต่นายฮองถึงแก่ความตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกให้แก่ผู้ใด ดังนั้น ทรัพย์สินมรดกทั้งหมดของนายฮองย่อมตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมทุกคนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1599 และมาตรา 1629 ประกอบกับมาตรา 1719 บัญญัติว่า "ผู้จัดการมรดกมีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็น เพื่อให้การเป็นไปตามคำสั่งเจ้าชู้หรือโดยปริยายแห่งพินัยกรรม และเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดก" ดังนั้น เมื่อนายฮองไม่ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกให้แก่ผู้ใด จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายฮองมีหน้าที่ต้องแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้เป็นไปตามบทบัญญัติของ

กฎหมาย ซึ่งมาตรา 1750 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การแบ่งปันทรัพย์มรดกนั้น อาจทำได้โดยทายาทต่างเข้าครอบครองทรัพย์สินเป็นส่วนสัด หรือโดยการขายทรัพย์มรดกแล้วเอาเงินที่ขายได้มาแบ่งปันกันระหว่างทายาท" และวรรคสอง บัญญัติว่า "ถ้าการแบ่งปันมิได้เป็นไปตามวรรคก่อน แต่ได้ทำโดยสัญญา จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ เว้นแต่จะมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบหรือตัวแทนของฝ่ายนั้นเป็นสำคัญ ในกรณีเช่นนี้ให้นำมาตรา 850, 852 แห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยประนีประนอมยอมความมาใช้บังคับโดยอนุโลม" แม้จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายฮองเป็นผู้ครอบครองทรัพย์มรดกของนายฮอง แต่โจทก์พักอาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ 100 ซึ่งตั้งอยู่ในที่ดินส่วนหนึ่งของโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 แล้วยังได้ความจากคำเบิกความของจำเลยที่ 1 ว่า นายฮองตั้งใจจะยกบ้านเลขที่ 100 ให้แก่นายประสาร บุตรคนที่ 8 แต่นายประสารพุดคุยกับโจทก์แล้วนายประสารตกลงยกบ้านหลังดังกล่าวให้แก่โจทก์ ส่วนนายประสารจะรับโอนที่ดินที่เป็นทรัพย์มรดกของนางละออแทนโจทก์ นอกจากนี้ ยังมีการพุดคุยกันระหว่างทายาทโดยธรรมว่า ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และโฉนดที่ดินเลขที่ 76750 นั้นจะเป็นทรัพย์มรดกส่วนที่จำเลยที่ 1 จะได้รับ แล้วจำเลยที่ 1 ยังเบิกความตอบคำถามค้านของนายโจทก์ว่า จำเลยที่ 1 ตั้งใจจะใส่ชื่อโจทก์ จำเลยที่ 1 นางสาววิรงรอง และบุตรของนายแดงในโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 จำเลยที่ 1 ตั้งใจว่าหลังเดือนพฤษภาคม 2565 จำเลยที่ 1 จะจัดสรรสัดส่วนที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 ให้แก่ทายาทตั้งที่กล่าวข้างต้น นางสาววิรงรอง ไม่ประสงค์จะรับมรดกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 ส่วนนางสาววิรงรองเบิกความเป็นพยานจำเลยทั้งสามว่า พยานสละสิทธิในที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และเลขที่ 76750 กับนายประสารเบิกความเป็นพยานจำเลยทั้งสามว่า พยานไม่คัดค้านที่จำเลยที่ 1 โอนที่ดินทรัพย์มรดกของนายฮองเป็นของจำเลยที่ 1 แล้วจำเลยที่ 1 โอนที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และเลขที่ 76750 ให้แก่จำเลยที่ 2 และที่ 3 ตามลำดับ อีกทั้งจำเลยทั้งสามยังยื่นคำแก้กฎการระบุที่ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 ยกให้แก่นายประสาร ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่แสดงว่า ก่อนจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายฮองจดทะเบียนโอนทรัพย์มรดกเป็นของจำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัวนั้น จำเลยที่ 1 ครอบครองทรัพย์มรดกที่ดินทั้งแปลงของนายฮองแทนทายาทโดยธรรมทุกคนของนายฮอง หาใช่เป็นการครอบครองทรัพย์มรดกของนายฮองในฐานะส่วนตัวแต่อย่างใดไม่ การครอบครองทรัพย์มรดกของจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายฮองก่อนจดทะเบียนโอนเป็นของจำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัว จึงไม่ใช่การแบ่งปันทรัพย์มรดกโดยทายาทต่างเข้าครอบครองทรัพย์สินเป็นส่วนสัด ส่วนการที่โจทก์ได้รับมรดกของนางละออผู้เป็นมารดาไปแล้ว โดยจำเลยที่ 1 ไม่ได้รับมรดกของนางละออ ก็เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกและทายาทโดยธรรมของนางละออกับทายาทโดยธรรมคนอื่นของนางละออ เมื่อทายาทโดยธรรมของนายฮองทุกคนไม่ได้มีการทำสัญญาแบ่งปันทรัพย์มรดกกันไว้ตามมาตรา 1750 วรรคสอง และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าโจทก์ถูกตัดมิให้รับมรดก หรือโจทก์แสดงเจตนาสละมรดกไว้โดยชัดแจ้งเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือทำเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1612 ดังนั้น โจทก์ซึ่งเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของนายฮอง จึงเป็นผู้สืบสันดานซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมลำดับที่ 1 ตามมาตรา 1629 (1) ย่อมมีสิทธิได้รับทรัพย์มรดกของนายฮอง เมื่อจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายฮองจดทะเบียนโอนทรัพย์มรดกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และเลขที่ 76750 ให้แก่จำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัวแต่ผู้เดียวในฐานะทายาทโดยธรรมคน

หนึ่ง แล้วจำเลยที่ 1 จดทะเบียนยกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 ให้แก่จำเลยที่ 2 โดยเสนหา และจดทะเบียนยกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 76750 ให้แก่จำเลยที่ 3 โดยเสนหา โดยโจทก์ซึ่งเป็น ทายาทโดยธรรมคนหนึ่งของนายฮองมิได้รู้เห็นยินยอมด้วย จึงเป็นการกระทำโดยปราศจากอำนาจ ไม่มีผลผูกพันโจทก์ และเมื่อจำเลยที่ 1 ไม่มีอำนาจที่จะนำทรัพย์มรดกคือที่ดินพิพาทซึ่งจะต้อง นำมาแบ่งปันให้แก่โจทก์ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมคนหนึ่งของนายฮองด้วยไปยกให้แก่ผู้ใด ดังนั้น จำเลยที่ 2 และที่ 3 ซึ่งเป็นผู้รับการยกให้จากจำเลยที่ 1 ก็ไม่อาจได้ไปซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์มรดก ที่ดินพิพาท โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมดังกล่าวได้ ไม่ใช่เป็นการใช้สิทธิโดยไม่ สุจริต ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 วินิจฉัยว่า โจทก์ใช้สิทธิโดยไม่สุจริต จึงไม่มีอำนาจฟ้องนั้น ไม่ต้องด้วย ความเห็นของศาลฎีกา และไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาข้ออื่นของโจทก์อีกต่อไปเพราะไม่ทำให้ผลแห่ง คดีเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น แต่เนื่องจากทรัพย์มรดกที่ดินพิพาทเป็นของนายฮองผู้ตายซึ่งมี ทายาทโดยธรรมที่ยังมีชีวิตอยู่ 4 คน รวมทั้งนายแดง ทายาทโดยธรรมของนายฮองซึ่งถึงแก่ ความตายไปก่อนนายฮอง แต่ยังมีผู้สืบสันดานที่มีสิทธิรับมรดกแทนที่นายแดง และโจทก์ฟ้องขอให้ เพิกถอนนิติกรรมการจดทะเบียนโอนทรัพย์มรดกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 พร้อม สิ่งปลูกสร้าง ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และเลขที่ 76750 ระหว่างจำเลยที่ 1 ในฐานะ ผู้จัดการมรดกของนายฮองกับจำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัว กับนิติกรรมการให้โดยเสนหาที่ดินตาม โฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และเลขที่ 76750 ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 และระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 3 ตามลำดับ โดยไม่ปรากฏว่าทายาทโดยธรรมที่ยังมีชีวิตอยู่ รวมทั้งผู้รับมรดกแทนที่ นายแดงซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมที่ถึงแก่ความตายไปก่อนเจ้ามรดกประสงค์จะขอให้เพิกถอน นิติกรรมดังกล่าวด้วย การฟ้องคดีของโจทก์จึงเป็นการใช้สิทธิเพื่อประโยชน์แก่โจทก์เพียงคนเดียว เท่านั้น ต้องเพิกถอนนิติกรรมการจดทะเบียนโอนทรัพย์มรดก และนิติกรรมการให้โดยเสนหา เฉพาะส่วนของโจทก์เพียง 1 ใน 5 ส่วนเท่านั้น ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้นบางส่วน พิพากษากลับว่า ให้ เพิกถอนนิติกรรมการโอนทรัพย์มรดกที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 2121 ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 และที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 76750 ระหว่างจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนาย ฮอง กับจำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัว นิติกรรมการให้ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 32704 ระหว่างจำเลย ที่ 1 กับจำเลยที่ 2 และนิติกรรมการให้ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 76750 ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 3 เฉพาะส่วนของโจทก์ 1 ใน 5 ส่วนคำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสาม ศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

กิตติพงษ์ ศรีโรจน์ · กิรติ วรพุทธพงศ์ · กษิดิศ มงคลศิริภัทรา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4273/2568>